

PREDIKAN PÅ 16:DE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET DEN 7/10 1984
I ENEBYBERGS KYRKA, DANDERYD.
TEXT JES. 51:12-16.

PSALMER: 332:1-3, 357:1-2, 332:4-7, 329:5.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

Den text ur Jesajaboken, som vi nyss hörde läsas från altaret, är ett ord av uppmuntran och tröst till ett folk i nöd, troligen i fångenskap borta i främmande land, säkert utsatt för ringaktning och förtryck. Detta hörs gång på gång i texten, "förtryckarens vrede", fångbojor, hotelser - det är vad Israel får smaka. Detta folk, som var i nöd, var helt ensamt om att leva utan gudabilder. Alla andra folk hade gudar, som man kunde se med ögat och röra vid med handen. Israel var utan synligt stöd för tron - det var i deras lag förbjudet att tillverka bilder. Den de skulle tro på var Skaparen, den Osynlige, han som har gjort allting, "spänt ut himmelen", står det, "lagt jordens grund" - han som "rör upp havet, så att dess böljor brusar". Lita på honom! Bara på honom, honom som du inte ser!

Det är inte lätt för oss, i vårt kulturklimat, att i känslan göra riktigt levande hur starkt behovet av en synlig gud var på den tiden, en gud som man kunde ta i: En erfarenhet som ligger någorlunda nära och som för somliga svenska människor skulle "smaka" likadant som förbud mot bilder, det vore att någon stack in handen i en bil och slet sönder den mascot som hänger därinne - en mascot är ju ett skydd mot faror, det är en gudabild. Och man ska slita sönder mascotar just när faror hotar, när bilradion talar om kaos på vägarna, om blixthalka, kollisioner - då, precis då sliter någon var mascot mitt itu!

Men det är bara delvis som detta med mascoten är en besläktad erfarenhet, jämförbar med Israels situation. Vi har ju vetenskapen och det skolade kritiska förnuftet. Vi vet att en mascot är ingenting värd, den är luft och tomma intet (Israel levde före alla universitet och var omgivet av folk som alla hade bilder att tillbedja!). Så mycket märkligare är det att vårt upplysta samhälle är så rikt på dessa avgudar, mascots, olycksdagar, lyckopengar, tur-nummer o.s.v. Det fyller ett behov i oss, behovet att "ha en Gud" - fastän det är ett behov som i vår tid har gått på med och nu låser oss, vid tomhet.

Låt oss i stället stanna ett tag vid förnuftet, stanna vid något som vi kan iakttä! Vi vet att allt som gör mänsklig existens möjlig på jorden (och allt som gör djurens och växternas existens möjlig), allt är givet åt oss. Ingenting utav det som är själva grunden för tillvaron, ingenting har framkommit såsom resultatet av vårt arbete. Luften, som vi andas, vattnet, som vi dricker, marken och jorden (som gör att det finns växtlighet, åt oss), allt detta kan saknas - och då är vi döda. Det saknas på de flesta håll i rymden, men det finns här, på planeten Jorden, där vi har fått vårt hem, "den sköna, goda, varma Doris", som Harry Martinsson kallar jordklotet, "det enda klot där Livet fått ett land av mjölk och honung." Man skulle kunna betrakta denna

tillvaro såsom en vänlighet av Skaparen - medan en mascot däremot är ett påhitt av oss, och därför kraftlös.

Det var kanske inte så dumt, rådet som profeten Jesaja gav folket: "Tro på honom som har skapat allt detta runt omkring oss!" Tro på honom som inte syns men som låter allt uppstå! Han som gör att det bryter fram liv varenda vår - och som nu, i detta ögonblick, låter mullen gå till vila, låter träden fälla sina blad - så att det kan komma NYTT! Nytt igen, FRISKT!

"Vad är det där för naturromantik?", sitter någon här och säger. Känner predikanten verkligen inte till att naturen är grym, blodtörstig och grym, den sliter sönder livet och förstör det, ett rovdjur! Jo, det känner predikanten till, och det känner bibelns texter till, mer än väl. Därför fortsätter Bibeln att berätta, inte om naturen denna gången utan om en Människa, som fick bära grymhet och lida under grymhet - utan att bli grym tillbaka. Det är det som kallas "andra artikeln"; den kommer efter artikeln om skapelsen och den är mycket längre eftersom den beskriver ett mänskooöde, "född, pinad, korsfäst, död, begravnen..."

Det är klart, man måste värja sig mot grymhet - och vi har ju ett rättsväsen och ett väpnat försvar för det. Men i längden - i längden - finns det bara ett sätt att besegra grymheten, att uthärda den, ta den på sig, bära den, utan att bli grym tillbaka. Och Han, som andra artikeln handlar om, han skulle göra det som håller i längden - det som håller i Evighet - han var utvald för det. Och Han härdade ut, intill döden.

Därför lever Han i evighet. Han är hos oss nu, här. Det är det som är meningen med gudstjänst, att vi ska möta Honom, Hans kropp utgiven, Hans blod utgjutet.

På vilket sätt löser nu Han våra problem när Han kommer? Vi har ju "förtryckarens vrede" över oss. Inpå oss, såsom det står beskrivet i profettexten denna dag, söndag nr 16 efter trefaldighet, den söndag som i evangelieboken har fått den nya överskriften "Döden och Livet". Denna dags evangelietexter sedan mer än 100 år har varit dessa två, berättelsen om Lasaros, den döde brodern i Betania, och texten om den döde sonen i Nain, änkans son. Och nu också Jairi dotter; tre berättelse om SORG.

Den fiende, som i Bibeln kallas "den siste fienden", han är fortfarande vår fiende, och han är fylld av grymhet, Döden. Ingen kan närma sig döden och gå in i döden utan ängslan. Jesus ängslades själv i Getsemane. Nya testamentet beskriver detta, utförligt: "...under höga rop och tårar", står det i Hebreerbrevet om hans dödskamp. Kristus lever och är nära oss i all nöd som vi kommer i, även i dödens nöd. Det är bara Han som kan göra Döden lätt, han har ju med sig det som han alltid har med sig, "syndernas förlåtesle". Det går att "lämna ifrån sig" allt man har gjort, lämna ifrån sig, när man blir viss om att FÖRLÅTESLE finns.

När Jesus skulle tyda och tolka sitt eget liv, tyda detta att gå förlorad i korsdöden, då tog han exempel ur den yttre skapelsen, exempel ur naturen. Det som ser ut som orenhet och förlust, kornet som kastas i mörka jorden och upplöses, det föder Liv, det är i grunden inte förlust, tvärtom, det är FÖDELSE - så blir skörd till!! Även om han suckar och kvider i Getsemane innan det ska ske, så ligger det seger gömd inne i denna smärta.

Och nu - när Han är hos oss, när Han följer oss in i våra förluster och, till slut, in i vår död, vår kamp mot "den siste fienden", då är just suckarna, de häftiga andetagen, detta som gör det svårt att tala - så är det ju med dödande - detta är Anden, den Helige Ande själv, inne i oss.

Det är underligt, men så står i en av Nya testamentets egendomligaste texter. Ett gåtfullt ord om Anden. Det är Paulus, som talar i Romarbrevets åttonde kapitel. Hela skapelsen är full av "suckan", av "rop såsom i födslovåndor" (8:22). Det är våndor i Livets tjänst, det bor seger i dessa suckar, de står i tjänst åt FÖDELSEN. Och där kommer Anden in, den tredje artikelns gudomliga Livgivare (v 26-27): "På samma sätt är det när Anden stöder oss i vår svaghet. Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara ("vad vi rätteligen böra bedja om det veta vi icke" stod det i den gamla översättningen), "men Anden vädjar för oss med rop utan ord". "Rop utan ord", det är märkligt. Så är ju vårt liv, i alla kriser, d.v.s. i Förnyelsen av livet. Ty "kris" är förnyelse, kris är födelse.

Och det kommer också Döden att vara, den är fylld av Uppståndelse, uppståndelse under "suckar", "utan ord". Frukta icke! Kristus är uppstånden. Över djupen når han från sin framtid till oss in i dagar vi har kvar. När den sista dagen randas, ljus i porten står han. Töcknen förjagas. Han är uppenbar.

Låt oss bedja.

Gud, ett enda vill vi be om idag. Gör oss fullständigt fria från bekymmer, så fria att vi - glada i hågen skulle kunna dö när som helst. Så först litar vi på livet, det liv som inte kan dö, det liv "som bär frukt efter sin art på jorden". Hör vår bön. Genom Jesus Kristus. Amen.

1) Faderns och Sonens
och den Helige Andes namn.

Den text ur Je-
sajaboken, som vi nyss hör-
de läsas från altaret, är ett
ord av hymnmetrar och tröst
till ett folk i nöd, Ordlagen
i fångenskap borta i frem-
mande land, säkert utsträtt

för ringaktning och förtryck.

Detta hör gäns på gäns i

texten, "förlöjligas vrede",
fångbojor, hotelser — det

är vad Israel får smaka.
Detta folk, som var i nöd, var
helt osvårt om att se ut som
gudabilder. Allt andra folk

hadde gudar som man kom
se med frukt och förärrad
högga sig i med händer.

~~Man tänkte sig~~ Israel

var utan ~~ett~~ synligt stöd för
Drott — det var förbudet att

tillverka bilder. Men de skulle

tro på en Skyddare, ^{den Synlige} som
som har gjort allting, "Spåret ut

Himmelen", "Här det", "Lag för-
dens grund" — han som "rör

upp havet, så att den bäl-
jar brerar" ~~säger~~

Lita på honom! ^{hanom} Baha på ho-
nem, som du inte ser!

Det är inte lätt för
oss, i vårt kulturklimat, att i

känslor göra riktigt levande
hur starkt behovet av en

synlig gud var på den tiden,
en gud som man kunde ta i. En

opårebarhet som ligger några
hundratal år och som för somliga

svåraste saker skulle "smaka" lika-
dant som förbudet mot bilder, det

vore att några stack in händer i
en bit och slet sönder den mas-

ket som ~~ett~~ ^{från} klämnare — en
muscot är ju ett skydd mot faror,
det är en gudabild. Och man ska

3) Skita Sunda mascoten, just när
Laror hotas, när Libradion talar
om kaos på vägar, om billett-
kollor, kollisioner - da, me-
cis då hiter nägen vår mascot
med iten!

Men det är bara delvis
som delta med mascoten är en
beslötets erfarenhet jämförbar med
Mooles situation. Vi har ^{skole}skole-
pen och ~~det~~ kritiska förmycket. Vi
vet att en mascot är ingen-
ting ^{den är} vär, luft och tomma intet,
(Toraad levde före alla universitet
och var engivet av folk som alla
kunde bilda ett församling!). Så
mycket märkligare är det att
vart upplyst samhälle är
särskilt på dem avgudar,
mascotts, olycksdragare ^{lyck-}
pengar, tur-memmer ^{det fyl-}
ett behor i oss, behor ~~att~~
"ha en Cius" - fastän det är

(i vår tid)
ett behor som han gått på 4
med och nu läser oss, vid
fornhet.

Låt oss i stället stå
(ett tag) na vid förmycket, stanna vid nå-
got som vi kan isakta! Vi
vet att alle som gör märk-
lig existens ^{möjly} på jorden (och
allt som gör djurens och väx-
ternas existens möjlig), allt
är givet åt oss. Infantins
utan det, som är själva
grundens för tillvaron, ingen
ting har framkommit så-
som resultatet av vårt
arbete. Luften, som vi andas,
vattnet, som vi dricker, när-
ken och jorden (som gör att
det finns växtlighet, åt oss),
allt detta kan saknas - och
då är vi döda. Det saknas
på de flesta håll i ryggriden,
men det finns här, på plane-

7) Lili grym Tillbaka. Det är det som kallas "andra artikeln"; ~~den~~ ^{den} som kom mer efter artikeln om skapelsen och ~~den~~ ^{den} är mycket längre eftersom den beskriver ett människöde, "budd, pinad, korfast, dödd, begravnen..."

Det är klart, man måste värja sig mot grymhet - och värja sig ett rätt väsen och ett försvar för det. Men i längden - i längden - finns det bara ett sätt att besejra grymheten, att ta den på sig, bära den, bota den, bli grym Tillbaka. Och den som andra artikeln handlar om, han skulle göra det som gäller i längden

- det som gäller i Ewig. 8) hot - han var ~~utvald~~ ^{utvald} för det. Och han härligt, intill döden.

Därför lever han; evighet. Han är hos oss nu, här. Det är det som är meningen med jord - gäret, att ~~vi~~ ^{vi} ska vara honom, hans kropp utgiven, hans bered utgivet.

På vilket sätt löser nu han våra möten när han kommer? Vi har ju "förtryckarens vrede" över oss. Inga oss, Säson det här beskrivet i profeteter. Deema dag, tändaren nr 16 efter tre-faldighet, den ^{söndas} som i evangelietoken har fått

9) den nya överkriften
"Döden och livet". Den

med dags evangelietexten sedan
mer än 100 år har varit
berättelsen om Sazaros, den
döda i Betania, och ^{den}
döde sonen i Kain ^{teufelens}
son. ~~Den~~ ^{och mi} ^{den} ^{teufelens}
berättelsen om ^{den}
SORG.

Den fiende, som
i Bibeln kallas "den siste
fienden", han är fortfa-
rande vår ^{fiende}, och
han är ~~teufelens~~ ^{teufelens} av
grymhete, Döden. Ingen
kan värma sig döden och
gå in i döden utan äng-
lan. Jesus ängslade
själva i Gethsemane. ~~Den~~
Nya testamentets berri-
ver detta, utförskrift: "... un-
der höga rop och tårar"

10) står det i Hebreerbre-
vet om hans dödskamp.

Kristen lever och är hära
oss i all nöd som vi
kommer i, även i dö-
dens nöd. Det är bara
han som kan göra dö-
den lätt, han kan ju
med sig det ^{som} han
tid har med sig "syn-
dernas förlåtelse". Det
går att lämna ifrån
sig ^{att} ^{alle} man kan gjort,
lämna hela jordelivet
ifrån sig, när man blir
viss om att FÖRKÄTE-
SE finns.

När Jesus skulle
tydla om detta till
egret liv, tyda detta
att gå i förlopp i kom-
mande, där lös han

11) exempel är den yttre skapelsen, exempel är naturen. Det som ser ut som vrenhet och förlust, kommet som kastas i mörka jorden och upplöses, det fördes

Liv, det är i grunden inte förlust, frärlom, det är FÖDELSE, — så blir skörd till!!
Även om han suchen var tvivel i Getsemane innan det ska ske, så ligger det seger gömd inne i denna märta.

Och nu — när han 12 är hos oss, när han följer oss in i våra förluster och, till slut, in i vår död, vår kamp mot "den siste fienden", då är just nickarna, de häftiga andetagerna, detta som gör det värt att tala — så är det ju med döende — det är Anden, den Helige Ande själv, inne i oss.

Det är underligt, men så här det är av Nya Testamentets egen öppna texter (Eftersom Anden, det är Paulus, som talar i Romarbrevet

(13) åttonde kapitel. Hela
skapelsen är full av "sui-
kan", av "rop såsom
i födelsevänder" (s. 29)
Det är vänder i livet
Gäst, det bor seger
i dessa tecken, de står i
Gäst åt FÖDELSEN.
Och där kommer Anden
in, den tredje artens
gästliga friggare:
"Förnemda 26 och 27

"På samma sätt är det när
Anden stöder oss i vår
Nackhet. Vi vet ju inte
hur vår bön egentligen
"bör vara" vad vi rätt-
teligen bör beja om,
det veta vi inte" Stöd

det i den gamla ören (14)
fäthningen] "men Anden
välgår för oss med
"rop utan ord". "Rop
utan ord", det är mäkt-
ligt. Så är ju rätt Giv-
i alla kriser, d. v. s.
i Förmyelsen av livet.
Ty "kris" är förmyelse,
kris är födelse.

Och det kommer
och så lider att vara,
den är fylld av Guds
(uppståndelse) ^{härskan}
händelse, Vänder.
"utan ord". Frukta inte!
Kristen är uppstån. Över djupet när han
från sin präntid till oss in i dagar
vi kan

(15)

När den sista randen, Guds?
parten står han.

Töcken förjagas. Han är uppenbar.

L. o. b.

Gud, ett enda vill vi be
om idag. Gör oss full-
ständigt fria från be-
hagmen, så fria att
vi - glöda i trägen -
skulle kunna dö när
som helst. Då först
litar vi på livet,
det liv som inte
kan dö, det liv - som

är frukt efter sin
art på jorden". Kör
vår bön. Guds Jems
Kristus. Amen.

(16)

Till slut:

Måtte freden i här Gud,

som är högre och större
än allt förstånd, be-

vara våra hjärtan

o. våra tankar i

Kristus Jems, som är

vår leve.

Amen.